

רמב"ן ור' בלזיי תצוה

פרק כז פסוק כ

וְאֵתָהּ תִּצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ כֶּתִית לְמָאוֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד:
ע"י ר' בחיי: להעלות נר – שם הכלל כמו נרות וכן (בראשית לב) ויהי לי שור
וחמור וכן (שופטים כא) כי נשמדה מבנימן אשה וכן (יחזקאל א) ודמות על ראשי החיה
והיו ארבע חיות

תמיד שלא תשאר המנורה בלא נר או יאמר נר שהוא תמידי וירמוז לנר מערבי
שהוא עקר כל הנרות שכל הנרות פונות כנגדו והוא היה פונה כלפי שכינה שהיא המדה
העשירית וזהו לשון תמיד והבן זה¹

פרק כח פסוק ב

וְעִשִׂיתָ בְּגָדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אֶחֱיֶיךָ לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת:

ע"י רמב"ן: ועל דרך האמת לכבוד ולתפארת יאמר שיעשו בגדי קדש לאהרן
לשרת בהם לכבוד השם השוכן בתוכם² ולתפארת עזם כדכתיב (תהלים פט יח) כי
תפארת עזמו אתה וכתוב (ישעיה סד י) בית קדשנו ותפארתנו אשר הללוך אבותינו
וקדשנו הוא הכבוד ותפארתנו תפארת ישראל ועוד נאמר (תהלים צו ו) עזו ותפארת
במקדשו וכן לפאר מקום מקדשי ומקום רגלי אכבד (ישעיה ס יג) שיהיה מקום המקדש
מפואר בתפארת ומקום רגליו שהוא מקום בית המקדש מכובד בכבוד השם וכן ובישראל
יתפאר (שם מד כג) שיהיה מראה ומיחד בהם תפארתו וכן אמר למטה גם בבגדי הבנים
כלם לכבוד ולתפארת (להלן פסוק מ) ואמר בקרבנות יעלו על רצון מזבחי ובית תפארתני
אפאר (ישעיה ס ז) והנה המזבח רצונו והכבוד בית תפארתו והיו הבגדים צריכין עשייה
לשמן ויתכן שיהיו צריכין כוונה ולכן אמר ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאותיו רוח
חכמה שיבינו מה שיעשו וכבר אמרו (יומא סט) דמות דיוקנו מנצח לפני בבית מלחמתי³

פרק כח פסוק ל

וְנָתַתְּ אֶל חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט אֶת הָאוּרִים וְאֵת הַתְּמִים וְהָיוּ עַל לֵב אֶהְרֹן כְּבָאוּ לִפְנֵי ה'
וְנָשָׂא אֶהְרֹן אֶת מִשְׁפַּט בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל לְבוֹ לִפְנֵי ה' תָּמִיד:

ע"י רמב"ן: והענין הוא כי היו שמות קדושים מכחם יאירו האותיות מאבני החשן
אל עיני הכהן השואל במשפטם – והמשל כי כאשר שאלו מי יעלה לנו אל הכנעני בתחלה
להלחם (שופטים א א) היה הכהן מכוין בשמות שהם האורים והאירו לעיניו אותיות יהודה
ויו"ד מלוי ועי"ן משמעון ולמ"ד מלוי וה"א מאברהם הכתוב שם על דעת רבותינו (יומא עג)
או⁴ שהאירה פעם אחרת לנגד עיניו ה"א מיהודה והנה כאשר האותיות מאירות אל עיני

¹ ע"י תיקוני זהר (&) קם סבא חד מבתר טולא (דכותלא), ואמר רבי רבי בוצינא קדישא, קום
אדליק שרגא דאיהי מצוה, שכינתא קדישא, דעלה אתמר אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה,
ועלה אתמר להעלות נר תמיד, נר ה' אתקריאת ודאי, אור דנהיר ביה נשמת אדם, קום אדליק בה:
² היינו השכינה. וע"י ר' בחיי.

³ ??ע"י ר' בחיי לא י.

⁴ ע"י זהר ח"ב רל ע"א: רבי אבא הוה שכיח קמיה דרבי שמעון אמר ליה הא דכתיב (שמות כח
ל) ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התומים ותנינן אורים דנהרין במלה דאצטריכו תומים
דאשלימו במלייהו תו אנן צריכין למנדע (נ"א האי רזא)
תרגום: רבי אבא היה מצוי לפני רבי שמעון אמר לו זה שכתוב ונתת אל חושן המשפט את
האורים ואת התמים ושנינו אורים שמאירים בדבר שהצטרכו תמים שהיו שלמים בדבריהם עוד
אנו צריכים לדעת (הסוד הזה).

וע"י יומא דף עג ע"ב: שמן אורים ותומים אורים שמאירין את דבריהן תומים שמשלימין את
דבריהן ואם תאמר בגבעת בנימין מפני מה לא השלימו הם שלא ביחנו אם לנצח אם להנצח
ובאחרונה שביחנו הסכימו שנאמר

וע"י זהר (חלק ב דף רלד ע"ב): כתיב (&) ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התומים והא
אוקמוה את האורים דנהרין רזא דאספקלריאה דנהרא ודא איהו גליפו דאתוון דשמא קדישא ברזא
דארבעין ותרין דבהו אתברון עלמין והוו משקעין ביה ואת התומים רזא דאינון אתוון דכלילן

רמב"ן ור' ברוך תצוה

הכהן עדין לא ידע סדרון כי מן האותיות אשר סדרו מהן יהודה יעלה היה אפשר להעשות מהם הוי הד עליה או הי על יהודה ותיבות אחרות רבות מאד אבל היו שם שמות הקדש אחרים נקראים תומים מכחם יהיה לב הכהן תמים בידיעת ענין האותיות שהאירו לעיניו כי כאשר כיון בשמות האורים והאירו חוזר מיד ומכוון בשמות התומים ועודם האותיות מאירות לעיניו ויבא בלבו שחבורם יהודה יעלה וזאת מדרגה ממדרגת רוח הקדש היא למטה מן הנבואה ולמעלה מבת קול⁵ שמשתמשים בה בבית שני לאחר שפסקה הנבואה ופסקו אורים ותומים כמו שהזכירו רבותינו (שם כא) פרק כח פסוק לו

וְעִשִׂיתָ צִיץ זָהָב וְהָבַר וְפָתַחְתָּ עָלָיו פִּתּוּחֵי חֹתֶם קֹדֶשׁ לַה':

עי' ר' בחיי ודע והבן כי הם כנגד שבועה רקיעים ובסוף סדר צו אבאר לך זה והציץ של זהב שבראשו הוא עליון על כלם וירמוז על כלם המדה שכתוב עליה (תהלים מה) כל כבודה בת מלך פנימה⁶ ממשבצות זהב לבושה והיא העשירית ועל כן הציץ של זהב והיה ראוי לפתח בו קדש לה' הוא שכתוב פיתוחי חותם קדש לה' וכתוב והיה על מצח אהרן וכתוב והיה על מצחו תמיד בשכבר ידעת כי כהן גדול הוא דוגמא גם כל בגדיו שהוא לובש בשעת עבודה הנה הם דוגמא ולכך תמצא שהזכיר הכתוב למעלה באבני אפוד על שתי כתפיו לזכרון גם בחושן הזכיר כן לזכרון לפני ה' תמיד ומלת זכרון היא דוגמא כי עמו יזכרנו ד"א ואם כן היה הכהן בשעת עבודה מוקף ומעוטר מי"ב שבטים בחשן מלפניו ובאפוד מלאחריו וע"ב פעמונים של שולי מעילו למטה ושכינה למעלה על ראשו מדת הדין שבה הרחמים משגחת על ישראל וזהו לשון ציץ מלשון (שיר ב) מציץ מן החרכים ושהיא מקבלת ממקור העליון מלשון (במדבר יז) ויצץ ציץ הוא העליון בפרי⁷ ומתוך הענין הזה יש לך להתעורר בשאר הענינים ובסדר לבישת הבגדים כי יש בו ענין גדול מורה נפלאות תמים דעים והבן זה

באתר דאספקלריאה דלא נהרא ואיהי אתנהגא (ד"א אתנהרא) בע"ב אתון גליפין דאינון רזא דשמא קדישא וכלהו אקרון אורים ותומים
תרגום: כתוב ונתת אל חושן המשפט את האורים ואת התמים והרי פרשוה את האורים שמאירים סוד האספקלריה המאירה וזוהי חקיקת השם הקדוש בסוד של ארבעים ושתים שבהן נבראו העולמות והיו משקעות בו ואת התמים סוד אותן האותיות שכלולות במקום האספקלריה שאינה מאירה והיא מתנהגת (נאורה) בע"ב אותיות חקוקות שהן סוד השם הקדוש וכולן נקראות אורים ותמים.

⁵ עי' דברי ר' בחיי ויקרא ח ח ובעיקר דברים לג ח

⁶ עי' זהר (ח"א דף רלז ע"א) רבי שמעון פתח ואמר, (תהלים מה יד) כל כבודה בת מלך פנימה, כל כבודה דא כנסת ישראל, כבודה בגין דאיהו כבוד, דא על דא, דא דכר ודא נוקבא, (ס"א דא נוקבא),

⁷ עי' זהר ח"ג (דף קעד ע"ב) ציצית פקודא דא איהו לאדכרא כל פקודי אורייתא בגינה כד"א וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי' ועשיתם אותם דא איהו סימנא דמלכא לאדכרא ולמעבד. כתיב ועשית ציץ זהב והא אוקימנא רזא דציץ לאתעטרא ביה כהנא רבא ודא איהו ציץ לאסתכלא ביה עיינין דאיהו סימן דעלמא עלאה דאתעטר ביה כהנא רבא ובגין כך אסתכלותא דיליה מכפרא על עזות פנים דלא קיימא לקמיה אלא פנים דקשוט רזא דכל אינון פנים עלאין???